

۳- تهذیب الاحکام، دارای ۱۳۵۹۰ حدیث

۴- استبصار دارای ۵۵۱۱ حدیث میباشد. این دو کتاب گرانقدر از ابو جعفر محمد بن الحسن الطوسی است این چهار کتاب از کتب معتبر شیعی و به کتب اربعه معروفند.

اما کتب حدیثی دیگر

پس از این چهار کتاب سه جامع حدیثی دیگر در شیعه هست که معروفترین جوامع است.

۱- بحار الانوار، تألیف علامه المحدثین محمد باقر مجلسی، این کتاب جامعترین کتب حدیث

است. آنچه در سایر کتب حدیث بطور متفرق موجود بوده در این کتاب یکجا جمع آمده است. هدف مؤلف، بیشتر جلوگیری از تلف شدن کتب حدیث بوده است لهذا صحیح و سقیم یکجا ذکر شده است.

معرفی اجمالی کتب اربعه (کتب معتبر حدیثی)

کتابهایی که توسط اصحاب خاص ائمه نوشته می شد به «جوامع اولیه» مرسوم شده اند و بعد از زمان غیبت، آن احادیث توسط عده ای از دانشمندان و محدثین محقق جمع آوری گردید که عمده آنها چهار کتاب که بعنوان «کتب اربعه» معروف است و از ارکان کتب حدیث محسوب می شوند.

نویسندگان این چهار کتاب سه فقیه و محدث ایرانی الاصل هستند که نام هر سه «محمد» بوده است. و کنیه هر سه شان ابو جعفر است که به محمدین ثلثه متقدم معروفند.

۱- کتاب کافی از: ابو جعفر محمد بن یعقوب کلینی رازی دارای ۱۶۱۹۹ حدیث و شامل ۳۲ قسمت است.

۲- من لایحضره الفقیه از: ابو جعفر محمد بن علی بن بابویه قمی معروف به شیخ صدوق، که در آن ۵۹۶۳ حدیث قرار دارد.

علامه طباطبایی: به نظر من، کتاب بیش از

درس و معلم به انسان می آموزد. من نه دهم

معلومات خود را از کتاب آموخته ام و یک دهم را

از معلم و درس.

هفته کتاب و کتابخوانی مبارک

کتابدار مدرسه علمیه فاطمه الزهرا (س)

بم پاییز ۹۸

۲- وافی، تالیف حکیم و عارف و محدث مشهور محمدبن المرتضی معروف به ملامحسن فیض کاشانی. این کتاب جامع کتب اربعه با حذف مکررات است.

۳- وسائل الشیعه، تالیف محدث متبحر محمدبن الحسن الشامی معروف به شیخ حرعاملی. در این کتاب جنبه مراجعه فقهی بیشتر رعایت شده است. سعی شده است ترتیب و تکثیر ابواب متناسب با مسائلی باشد که در فقه عنوان می شود و لهذا احادیث را قطعه قطعه کرده و هر قطعه را در محل مربوط به خود آورده است. شیخ حرعاملی معاصر مجلسی است این دو محدث بزرگ از یکدیگر روایت میکنند. نویسندگان این سه کتاب که آنها نیز مانند پیشیان خود نام محمد دارند به محمدین ثلثه متاخر معروفند.

سفارشی به طلاب

به طلابی که خواهان سعادت خویشند توصیه میشود که کتاب های زیر را - نه یک بار بلکه چندین بار - بخوانند:

۱- منیة المرید، تالیف شهید ثانی رحمه الله علیه، میرزای شیرازی رحمه الله علیه درباره این کتاب گفته است: چقدر شایسته است که اهل علم مواظبت نمایند به مطالعه این کتاب شریف و متأدب شوند به آداب مزبوره در آن.

۲- معراج السعادة؛ یکی از نویسندگان معاصر درباره این کتاب می نویسد: این کتاب اهمیت بسیار دارد و باید کتاب بالینی طلبه باشد یعنی، کتابی که هر شب مقداری بخواند و خود را - اگر چه با تمرین بسیار و زحمت - با آن منطبق کند چون بعضی کتاب ها مطالعه ای نیست یعنی این طور نیست که انسان بخواند و کنار بگذارد مانند داستان که می خوانند و کنار می گذارند مثلا اگر شما کتابی درباره دستورات ورزشی بگیرید و بخوانید و کنار بگذارید چه سودی دارد؟

این گونه کتابی یا ورقه و دستور العملی باید در کنار انسان باشد و پیوسته قسمتی را بخواند و عمل کند، و این حرکت و آن حرکت را انجام دهد و تکرار نماید و سپس به قسمت دیگر پردازد تا کم آثار ورزش در وجود او پیدا شده و بدنی قوی و سالم پیدا کند. کتب اخلاق هم همین طور است باید انسان فصل هایش را، صفحاتش را یکی یکی بخواند و عمل کند و خود را از نو بسازد و چون در یک مرحله موفق شد، به مرحله دیگر برود.

۳. تذکره المتقین؛ این کتاب مجموعه نامه ها و نوشته هایی است از سه تن از اساتید بزرگ علم اخلاق: مرحوم مولی حسینقلی همدانی، سید احمد کربلایی و شیخ محمد بهاری همدانی در زمینه اخلاقی و طریق سلوک الی الله، که ادیب عارف، شیخ اسماعیل تبریزی رحمه الله علیه متخلص به «تائب» آنها را گردآوری کرده است.